

Asia: VN/21301/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi hoitotakuusta

Lausunnonantajan lausunto

Onko vastaaja

Muu järjestö

Kannatatteko hoitoon pääsyn 7 vuorokauden enimmäisajasta luopumista ja 14 vuorokauden säätämistä pysyväksi hoitoon pääsyn enimmäisajaksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

Kyllä

Mitä toimia alueellanne/toiminnassanne on tehty ja ollaan tekemässä 14 vuorokauden hoitotakuuseen pääsemiseksi?

-

Mitä haasteita alueellanne on tiukentuvan hoitotakuusääntelyn noudattamisessa?

-

Miten arvioitte tilanteen kehittyvän?

-

Avovastaus

Kuntoutusyritykset ry kiittää mahdollisuudesta lausua. Kuntoutusyritykset on noin 700 jäsenyrityksen valtakunnallinen edunvalvontajärjestö, jonka jäsenet tuottavat mm. Kelan vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta, kuten fysio-, toiminta-, puhe-, psyko-, ravitsemus-, musiikkiterapiaa sekä kuulon kuntoutusta. Tyypillisesti jäsenet ovat pieniä 1-3 hengen yrityksiä.

Kuntoutusyritykset kannattaa hallituksen esitystä muuttaa hoitotakuun aikamääre seitsemästä neljääntoista päivään, mutta muistutta samalla, että hoitotakuun ei tule automaattisesti tarkoittaa pelkästään lääkärikäyntejä. Ensikontakteja on alustavan hoidon tarpeen arvion pohjalta ohjattava

myös muille terveydenhuollon ammattilaisille, kuten kuntoutuksen erityisosaajille, joilla on kykyä auttaa asiakkaita erityisesti työ- ja toimintakykyyn liittyvissä kysymyksissä.

Hallituksen esitys hoitotakuusta ja sen suhde kuntoutukseen

Hallituksen esitys ei suoraan vaikuta hyvinvointialueen asukkaan kuntoutukseen pääsyyn. Välillisesti näin voi kuitenkin olla, sillä esimerkiksi lääkäripalveluiden saatavuus on Kelan vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa suorassa yhteydessä kuntoutuksen aloittamiseen, koska Kelan kuntoutuslain 9 §:n edellyttämä kuntoutussuunnitelma on yleensä hyvinvointialueen lääkärin hyväksymä.

Niin voimassa olevan lain kuin hallituksen esitysluonnoksenkin perusteella kuntoutus on aloitettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesta arviosta taikka asiakkaalle tehdyn hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Itse kuntoutussuunnitelmalle ei nykyainsäädännössä ole asetettu selkeää takarajaa, joka on jatkokuntoutuksen kannalta ollut ongelma. Ilman kuntoutussuunnitelmaa tulevat Kela-kuntoutujat eivät voi hakeutua Kelan kuntoutukseen, eivätkä saa siten Kelalta kuntoutuspäätöstä.

Tyypillisesti Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen palveluntuottajia on saatavilla, jos ei aina hyvin, niin kuitenkin paremmin kuin hyvinvointialueen järjestämässä kuntoutuksessa. Kelan päätöksen pohjana ovat kuntoutussuunnitelmat ja Kelan kuntoutuspäätökset laaditaan aina tietyksi määräajaksi, ja ne on myös säännöllisesti uudistettava. Tästä johtuen kuntoutuva kansalainen tarvitsee säännöllisesti niin hyvinvointialueen suunnitelmia kuin Kelan kuntoutuspäätöksiä. Jos ne viivästyvät, voi kuntoutus keskeytyä. Yllättävästä kuntoutuksen keskeytymisestä on lähes aina jotain haittaa kuntoutujalle ja tämän kuntoutumisprosessille.

Kuntoutusyrittäjät ehdottaa, että hoitotakuulainsäädäntöä täydennettäisiin siten, että viimeistään kolmen kuukauden kuluessa terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesta arviosta olisi kuntoutus aloitettava, mutta jonka lisäksi, mikäli kuntoutujalla on oikeus Kelan vaatimaan lääkinnälliseen kuntoutukseen, on kuntoutussuunnitelma laadittava viimeistään kahden kuukauden kuluessa.

Tätä voisi täydentää laajentamalla lain soveltamisalaa kuntoutukseen liittyvällä pykälällä tai Kelan kuntoutuslakia muuttamalla siten, että Kelalla olisi velvollisuus antaa kuntoutuspäätös 30 päivän kuluessa siitä, kun hakemus on kaikkine asian ratkaisun kannalta tarpeellisine liitteineen toimitettu Kelaan. Kelan antamasta päätöksestä säädetään Kelan kuntoutuslain 45 §:ssä, ja tällä hetkellä päätökselle ei ole annettu määräaikaa. Kelan kuntoutuspäätös on kuntoutuksen pidemmän hoitoprosessiketjun päätös, jolloin Kelan mahdollisesti ruuhkautunut käsittelyaika myöhentää hoitoon pääsyä. Näin ollen Kuntoutusyrittäjät ehdottaa Kelalle sitovaa määräaikaa samaan tapaan kuin Kelalle on säädetty joissain muissakin etuuksissa.

Kelan oman ilmoituksen mukaan hakemusten käsittelyaika Kuntoutusratkaisuissa on tällä hetkellä 29 päivää hakemuksen saapumisesta. Käytännössä osa hakemuksista ratkaistaan siis nyt 30 päivän aikarajan jälkeen.

Hyvinvointialueiden järjestämä kuntoutus

Kuntoutusyritykset ry haluaa nostaa esille paitsi kuntoutukseen pääsyn määräaikoihin myös kuntoutuksen määrään liittyvät viimeaikaiset ongelmat. Jäsenistöltä saadun tiedon mukaan osa hyvinvointialueista on saattanut leikata kuntoutusmääriä aiemmasta paljonkin. Tämä heikentää kansalaisten kuntoutumisen edellytyksiä. Erityisesti suurta määrää kuntoutusta tarvitsevat (esimerkiksi yli 30 kertaa vuodessa) ovat voineet kokea kuntoutusmäärien leikkaamisen jopa alle 10 kertaan vuodessa. Kuntoutusyritykset ry pyytää sosiaali- ja terveysministeriötä kiinnittämään huomiota hoitoon pääsyn määräaikojen ohella myös hoidon laatuun, tai tässä tapauksessa hyvän kuntoutuskäytännön edellyttämien hoitokertojen määrään.

Saarinen Juhani
Suomen Kuntoutusyritykset ry